

Kelestarian Pengkomersialan Produk Penyelidikan Melalui Kolaborasi UNIVERSITI-INDUSTRI

HC
79
.R4
.N67
2025
a

NORAIN ISMAIL
SAZELIN ARIF
ZAWIAH MAT

© Universiti Teknikal Malaysia Melaka

ISBN: 978-629-7741-65-9

FIRST PUBLISHED 2025

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, electronic, mechanical photocopying, recording or otherwise, without the prior permission of the Penerbit UTeM Press, Universiti Teknikal Malaysia Melaka.

Member of the Malaysian Scholarly Publishing Council (MAPIM)

Member of the Malaysian Book Publishers Association (MABOPA)

Member of Clarivate Analytics

Editor dan Penyunting

Ahmad Shamsul Abd Aziz

Editor Naskhah

Adli Md Isa

Pereka Kulit dan Pengatur Huruf

Norhayati Yakob

Dicetak dan Diterbitkan di Malaysia oleh:

Penerbit UTeM Press

Universiti Teknikal Malaysia Melaka

Hang Tuah Jaya, 76100 Durian Tunggal, Melaka, Malaysia.

Tel: +606 270 1241 Faks: +606 270 1038

Data Pengkatalogan-dalam-Penerbitan

Perpustakaan Negara Malaysia

Rekod katalog untuk buku ini boleh didapati
dari Perpustakaan Negara Malaysia

ISBN 978-629-7741-65-9

KANDUNGAN

Prakata	xi
Penghargaan	xv
Singkatan	xvii
 BAB 1: PENGENALAN	 1
Perkembangan Pengkomersialan Produk Penyelidikan di Universiti	2
Dasar dan Strategi Negara dalam Pengkomersialan Produk Penyelidikan di Universiti	3
Kepentingan Kerjasama Universiti dan Industri	6
Pertembungan Dua Dunia antara Universiti dan Industri	8
Merapatkan Jurang Perbezaan Universiti dan Industri	9
 BAB 2: MANFAAT KOLABORASI UNIVERSITI-INDUSTRI	 13
Pengenalan	13
Manfaat Kepada Universiti Hasil Kolaborasi Bersama Industri	14
Manfaat Kepada Industri dan Masyarakat Setempat	17
Perkongsian Sama Rata Sumber dan Faedah	19
Pemindahan Teknologi	21
Perkongsian Dana dan Infrastruktur	22
Memupuk Budaya Penyelidikan Jangka Panjang	25

Merapatkan Jurang Budaya	26
Manfaat Kepada Industri Hasil Kolaborasi Bersama Universiti.....	29
Penyelesaian Kepada Masalah Industri	30
Membangunkan Tenaga Mahir	32
Membangunkan Produk Seajar Kehendak Pasaran	33
Kesimpulan	34

BAB 3: PENDEKATAN BERKESAN KOLABORASI

UNIVERSITI-INDUSTRI	35
Pengenalan	35
Faktor-Faktor Kolaborasi Antara Universiti-Industri.....	36
Kompetensi Penyelidik Akademik	36
Produk Penyelidikan Memenuhi Keperluan Industri	40
Kerjasama Strategik Bersama Industri	42
Sokongan Pengurusan Universiti.....	44
Pengurusan Harta Intelek yang Berkesan.....	46
Pengurusan Projek Penyelidikan Pengkomersialan Yang Baik	47
Pendekatan Sistematik Kolaborasi Universiti-Industri	48
Kolaborasi Jarak Jauh, Translasi, Spesifik dan Dibangunkan....	48
Pendekatan Evolusi Kerjasama Universiti Industri	50
Model Amalan Baik Untuk Pengurusan Kerjasama	52
Model Mekanisme Dua Hala	53
Model Komuniti Integrasi Pengetahuan.....	54
Kesimpulan	55

BAB 4: HALANGAN DAN CABARAN KOLABORASI

UNIVERSITI- INDUSTRI	57
Pengenalan.....	58
Halangan dan Cabaran Kolaborasi Universiti Industri	58
Kelemahan Pengurusan Pusat Pemindahan Teknologi	59
Pembangunan Strategi Pengkomersialan yang Kurang	
Memanfaatkan Kedua Belah Pihak.....	61
Pemain Industri yang Kurang Bersesuaian	62

Perbezaan Budaya, Nilai dan Fahaman Antara Universiti dan Industri.....	65
Kurangnya Budaya Pengkomersialan	69
Produk Penyelidikan Tidak Memenuhi Kehendak Industri.....	69
Ketidakselarasan Proses Pengkomersialan.....	72
Sokongan Pembiayaan Kewangan Yang Terhad.....	73
Isu Hak Harta Intelek.....	76
Kelemahan Penyelidik Universiti	77
Kekurangan Tenaga Pakar Dalam Pengkomersialan.....	79
Kesimpulan	79

BAB 5: STRATEGI MERAPATKAN JURANG ANTARA UNIVERSITI DAN INDUSTRI.....

Pengenalan	81
Strategi Merapatkan Hubungan Universiti dan Industri	82
Mewujudkan Tenaga Kerja Mahir, Kreatif dan Inovatif dalam Aktiviti Pengkomersialan.....	83
Pengurusan Pejabat Pemindahan Teknologi (TTO) yang Berkesan.....	85
Strategi Pengkomersialan yang Memanfaatkan Kedua-dua Pihak.....	88
Rakan Industri yang Bersesuaian.....	90
Perbezaan Sebagai Suatu Alat Lengkap Melengkap.....	93
Produk Penyelidikan Yang Bernilai Komersial	96
Minat Penyelidik Universiti kepada Pengkomersialan Produk Penyelidikan.....	98
Sumber Pembiayaan Yang Mencukupi Penyelidikan	101
Pengurusan Harta Intelek yang Baik.....	102
Kesimpulan	104
 RUJUKAN	 107
INDEKS	113

Kelestarian Pengkomersialan Produk Penyelidikan Melalui Kolaborasi UNIVERSITI-INDUSTRI

buku ini membincangkan faktor utama kolaborasi antara universiti dan industri. Buku ini juga menyoroti pelbagai cabaran yang dihadapi dalam pengkomersialan berdasarkan perbezaan motivasi, orientasi dan budaya antara universiti dan industri. Justeru, buku ini mencadangkan pelbagai strategi bagi mengharmonikan kepentingan kedua-dua pihak sekaligus memastikan kolaborasi yang lebih berkesan. Dengan menekankan pentingnya hubungan universiti-industri, buku ini mengupas kedinamikan hubungan universiti dan industri bagi menjelaskan bagaimana kedua-dua entiti ini dapat saling melengkapi. Keunikan buku ini membahaskan secara holistik manfaat hasil kolaborasi universiti dan industri dan bagaimana kolaborasi dapat menghasilkan produk penyelidikan yang bernilai komersial. Penerbitan buku ini adalah tepat pada masanya kerana ia berupaya menjadi rujukan kepada ahli akademik, penyelidik, profesional industri, pembuat dasar, pelajar, institusi pendidikan, dan masyarakat awam.

Pengkomersialan hasil penyelidikan adalah perjalanan kompleks yang memerlukan usaha kolaboratif antara universiti dan industri. Buku 'Kelestarian Pengkomersialan Produk Penyelidikan Melalui Kolaborasi Universiti-Industri' meneroka manfaat utama kolaborasi termasuk perkongsian pengetahuan, pemindahan teknologi, dan penghasilan produk penyelidikan berimpak tinggi. Kolaborasi antara universiti dan industri adalah kunci kepada penghasilan produk penyelidikan yang mampu bersaing di pasaran seterusnya membawa kelestarian pengkomersialan produk penyelidikan di universiti. Seterusnya,

Norain Ismail, PhD, adalah Profesor Madya di Fakulti Pengurusan Teknologi dan Teknosahawanan, UTeM. Beliau adalah graduan Sarjana Muda Undang-Undang, serta Sarjana Perbandingan Undang-Undang dari Universiti Islam Antarabangsa Malaysia (UIAM). Beliau menerima Ijazah Doktor Falsafah (PhD) dari University of Newcastle, United Kingdom dan bidang undang-undang harta intelek. Fokus kajian beliau adalah berkaitan Harta Intelek, khususnya Teknologi dan Pengkomersialan. Pada tahun 2016, beliau dan penulis bersama telah memenangi Anugerah Buku Negara yang bertajuk 'Wealth Creation from Commercialisation of R&D Products: Real Life Experiences of Malaysian Researchers' bagi Kategori Buku Penyelidikan dan Pembangunan R&D. Sekali lagi pada tahun 2020, beliau bersama dua rakan penulis telah memenangi Anugerah Buku Negara 2020 bertajuk 'Pemerkasaan Aktiviti Pengkomersialan Produk Penyelidikan di Universiti' bagi kategori Pengajian Tinggi (Buku Perniagaan dan Ekonomi Terbaik).

Sezellin Arif, PhD, merupakan Profesor Madya di Institut Pengurusan Teknologi dan Keusahawanan, UTeM. Beliau berkelulusan Ijazah Sarjana Muda Islamic Revealed Knowledge and Heritage dari Universiti Islam Antarabangsa (UIA), Ijazah Sarjana Dakwah dan Kepimpinan dari Universiti Kebangsaan Malaysia (UKM) serta Ijazah Doktor Falsafah dalam bidang Fiqh Kepenggunaan (Fiqh Konsumerisme) dari Universiti Malaya (UM). Beliau terlibat secara aktif dalam penulisan, penerbitan dan aktiviti penyelidikan dalam bidang Makanan Halal, Maqasid Syariah, Etika dan Pelancongan Islam. Beliau bersama dua rakan penulis telah memenangi Anugerah Buku Negara 2020 bagi kategori Pengajian Tinggi (Buku Perniagaan dan Ekonomi Terbaik) dengan tajuk buku 'Pemerkasaan Aktiviti Pengkomersialan Produk Penyelidikan di Universiti'.

Zawlah Mat, PhD, merupakan Profesor Madya dan Penyelaras Program Pascasiswazah Mod Penyelidikan di Institut Pengurusan Teknologi dan Keusahawanan, UTeM. Beliau memperoleh Ijazah Sarjana Muda Sains Kemanusiaan dalam Bahasa Arab di UIAM, Ijazah Sarjana Pengajian Peradaban dan Ijazah Doktor Falsafah dalam bidang Governan Islam dari UM. Bergiat aktif dalam penulisan dan penyelidikan berkaitan Peradaban, Etika, dan Governan Islam. Antara penulisan yang dihasilkan oleh beliau adalah Etika dan Peradaban dalam Masyarakat Kepelbagaian, Kepentingan Etika dalam Transformasi Digital pada Masa Kini, *The Practices and Challenges of Ethics and Integrity in the Public Sector*, *The Relationship between Professionalism and Universal Ethics of Engineers*, *Factors Affecting Issues on Akhlak Among Undergraduates: A Case of Public Universities*. Pernah memenangi Anugerah Buku Negara pada tahun 2022.

**PENERBIT
UTeM
Press**

Website : <https://penerbit.utem.edu.my>
Books Online : <https://utembooks.utem.edu.my>
Email : penerbit@utem.edu.my

ISBN 978-028-7741-00-9

03400

9 786297 741659